

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>	A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szerkesztésével és a szerkesztésnek az előfizetési pénzek a pénztárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatának küldendők.
Egész évre — — — — — 4 frt	—	
Félévre — — — — — 2 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	
Negyedévre — — — — — 1 „		

Tarlózás

a belső-szolnoki esperesi kerület történetéből.

Összeszedgeti: *Kovács György.*
(Folytatás.)

IV. Plébániák.

B. Szamosújvár. A mikolai — másképp kolozsvári csodatevő szent Szűz kegyképének történeti vázlata.

III. A csoda bizonyítása.

A képen történt csodás könnyezés hitelreméltóságának megerősítésére ténybeli bizonyítékokra is szükség levén, azért szavabevehető tanúk kihallgatására került a sor. Ezek közül némelyek olyanok voltak, kik közvetlen maguk látták a könnyezést, mások pedig olyanok, kik közvetett bizonyítékok képeztek. Mindezek névsora az említett forrásmunka szerint következő:

- Mihály nevű helybeli (mikolai) román pap, 60 éves.
Gróf Kornis Zsigmond Szentbenedek kastélyának ura.
Nemes Koska Dániel, említett főúr házi alkalmazottja, római katolikus, 26 éves.
Nemes Kis János, előbb kálvinista, később római katolikus, 33 éves.
Nemes Olasz Ferenc, katolikus, 18 éves.
Nemes Seyfridt Bertalan, katolikus, 21 éves.
Nemes Thamás János, 45 éves.
Nemes Marosán Demeter 60 éves.
Nemes Kopsa János, 50 éves.
Gombos Miklós, 60 éves.
Pap Gergely, 35 éves.
Nemes Pap István, 40 éves.
Nemes Porturác Lukács, 30 éves.
Nemes Pap János.
Dávid János, szamosújvári darabant.
Nemes Kupsa Mihály, 76 éves.
Pap Sámuel, Mikola hitközségének kántora, 25 éves.
Deák Demény, 20 éves.
Oltván Bertalan, Mikola község birója, 50 éves.
Draban Péter, 20 éves.
Paskó Péter, 25 éves.
Pogya János, 30 éves.
Tivadar Jakab, 35 éves.
Poda Sándor, 60 éves.
Simon János, 40 éves.
Gimba Gergely 25 éves. —

Mindezek, mint hitre méltóknak talált férfiak és mások Mikola község papjával együtt — ideértve gróf Kornis Zsigmondot is, esküvel erősítették a csodás sirás jelenségeit.

IV. Kollonits bíboros a jézustársasági atyáknak adja a képet s így ez Kolozsvárra kerül.

A kegyképhez, mint előbb is jeleztük, nemcsak Kornis Zsigmond gróf és a mikolaiak tartottak igényt, hanem még az ezen időbeli moldvai fejedelem is. De Kollonits Lipót bíboros azt a kolozsvári jezsuita atyák gondjai alá helyezte, míg említett gróf, ki fájó szívvél vált meg a képtől, másolatot vettetett róla és kastélyának falait felékesíté vele; — sőt az udvari rápolnának is oltárképévé tette és maig is az, mint ott láthatám.

Ekként a kép a Jezsuiták őrizetére bízván, egyelőre a kolosmonostori „Fájdalmas anyáról“ nevezett templomukba vitetett és ott elhelyeztetve, Erdély katolikusai által tömegesen látogatott kegykép gyanánt tartottat, dicsőítetve és áldatva jelképe alatt a legszentebb Szűz, kinek ezen szent képét a Kolozsvárra történt átszállítás után, „A kolozsvári csodatevő Szűz képe“ név alatt emlegeti a búcsújárók közönsége. „Eme templom hűjdan a monostori benedekrendi szerzetesek birtoka volt s kettős toronnyal birt. Később 1581-ben a Jezsuitáknak adta Báthori István. Bocskai idejében elvesztvén a Jezsuiták a monostort; a hozzátartozóival különböző urakat cserélt, míg nem az osztrákház felléptével ismét a Jezsuitákhoz ment át, kik felosztatásuk idejéig, 1773-ig birtokolták. Ekkor az erdélyi katolikus püspökség kezébe menve, mint a kolozsvári lyceum alapítványa kezeltetik. A templom is sok viszontagság és átalakításokon ment át. 1508-ban nagyobb tétetik. 1598-ik évben menyköltés következtében fedele leégvén, Mária Krisztina felujtá. — A XVIII. században az itt virágzott iskola Kolozsvárra tétetvén át, a templom üresen maradt. 1787-évben II. József császár alatt, a törökökkel való táborozás alkalmával raktáruul használták, mire, bár 1794–5 évben még új zsendely fedelet kapott, pusztulásnak indult. Felhagyatása végkép ki lévén mondva, 1818-ik évben Rudnai püspök leszedeté s köveit a kolozsvári lyceum építésére fordítá. Sanctuariumát a hires apátság emlékeül meghagyván, 1819-ben templommá idomták. (Kováry: Erdély Építészeti Emlékei, Kolozsvár 1866 ev 258—262 lap.) — Nevezetes e templom arról is, hogy etrenek kezébe — mint igen sok más — soha sem került.

Azonban eme ősrégi templomban sem lett állandó maradása Szűz anyánk kegyképének. Később a Jezsuitáknak

„Szent Farkasról“ nevezett utcában (Farkas-utca) levő házuk kápolnájába vitették. De itt sem maradt sokáig. Mind ez mind előbbi helyek nem bizonyultak alkalmasoknak különösen azon iömeges látogatottság előtt, mely ezen kegyképet fel szokta keresni. Azért az 1718-ik évben a katolikus-ság áldozatkészsége, de kivált harasztosi Felvinczy Zsigmond ezer darab arany felépíttetvén Kolozsvárt az akadémiai templom¹⁾; ez 1724-ik évben az előbbieknél méltóbb és fényesebb helyet nyújtott e csodálatos kegyképnek. Ugyanis az addig ott létezett és „Szentháromságról“ nevezett a főoltárkép nem annyira eltávolított, úgy mint inkább alakítottatott át, hogy a kép felső része a Szentháromságot ábrázolva, alsó részébe beillesztettnék mutatkozik tisztelettel emlegetett kegyképünk („a mikolai — később, mint látók — kolozsvári csodatevő Máriának nevezett kép.) S így a kettős kép összetételéből egy olyan változat keletkezett, mely Boldogasszony Anyánk menybevételét (Assumptio) juttatja eszünkbe.²⁾ E templomban minden évben megtartandó három napos ünnepélyességet rendezt el Batthyányi Ignác püspök augusztus 14—16 napjaira. (Visitatio Rudnayana p. 143.)

Most tehát e kép, melyet Kollonits Lipót esztergomi érsek és bíboros nyilatkozottatott „Csodatevőnek“ (Thamaturgam esse declaravit³⁾) a kolozsvári akadémiai, másként piaristák templomának díszesíti főoltárát azon kegyeletes díszben, melyet az erdélyi katolikus főurak Mária iránti tisztelete állított össze. Ezen kegyeletes díszletek közül, részüké miatt, csakis ezeket említem meg:

Koruis Zsigmond gubernator csináltatta azon bearanyozott ezüst koronákat, melyek a Szent Szűz és Kisdéde fejét ékesítik; ő ajándékozta az oltár két oldalán lévő örök ezüstlámpákat is. Sőt, mint felzők, udvari kápolnája oltárát is e csodás kép másával díszítette fel, miúdig a legnagyobb tisztelet és bizalommal híván segítségül az Istenanyát. Erről tanuskodik a szeatbenedeki Koruis-kastély főbejartának udvar felőli felirata is, mely a gubernator által gyönyörű köböl kivésetett és a falba illesztett domborművű kegykép alatt áll. E feliratban eszedzik a vallásos kormányzó, hogy övéit és minden hozzátartozóit kegyelné és oltalmazná a szent Szűz:

(Tu, quae praeservas atque dominaris et astris:
Meos, domumque meam, protege diva Parens!

Tu matrem genuina refers, mirumque figuras
leona, quae laribus eluerat alma meis!

Felvinczy Zsigmond ajándékozta azon ezüst rámát, mely összetartja az egész képet. Felvinczy Klára drága gyöngykoronával ékesíti fel, míg Mikola Agnes keleti gyöngyökből készített övét és értékes selyemszövetből köpenyt.

Graffen százados ezüst szívet és láncot ajándékoz; Kornis Anna ezüst szívvel — Nesselrod Anna pedig korállal díszíti fel a képet.

De ki tudná elszámolni a kegyelet és tisztelet azon

1.) Ezen templom a Jezsuitáknak innen 1773-évbén eltávoztá után a piaristáknak adatott át és ma is ők birják. Ezen templomhoz követhető Mária-bucsnak vannak követe: Boldogasszony Fogantatása, Gyertyaszentelő Boldogasszony, Gyümölcsoltó Boldogasszony, Sáriós Boldogasszony, Nagy Boldogasszony és Kisasszony napjain.

2.) A szemléltő pusztá tekintetre észreveheti a két kép egygyé alapítását.

3.) A kolozsvári plebánia Rudnay-féle Can. Visitatiója 143 l. — A Kovács-féle Can. Vis. Batthyány Ignácot tartja annak, ki 1798-ban nyilatkozta „csodatevőnek“ e képet. Így tehát a folyó év évtördülője lenne azon nevezetes egyházi ténykedésnek, melynél tova a szóban forgó kép a kegyépek közé bevetetett.

emlékeit, melyek részint magán a kegyképen, részint pedig az oltár két főoszlopán maig is szemmel láthatók utána-zaiban az emberi test ezen részeinek, melyeken ezerek és ezereknél a Szent szűz közbenjárása folytán a csodás gyógyulások megtörténtek. Így vannak kis babák, melyeket a szülés fájdalmain és nehézségein csodásan átesett anyák állítottak oda; vannak kezek és lábak, melyek bénaságuktól szabadultak meg; vannak szóval ezüst tárgyak a test csaknem valamennyi lényegesebb részeiből és mindenike megannyi bizonyíték azo csodákról, melyek a képnél történtek, mert hisz' azokat a megtörtént csodás gyógyulások után a jöte-temény élvezete és ennek gyümölcse — a bála aggatta oda! . .

(Folyt. köv.)

Az erd. r. k. Státus középiskolái.

(Folytatás)

A gyulafehérvári r. k. főgymnasium Értesítőjének első felét azok az ünnepi beszédek és költemények foglalják el, melyeket a tanárok az intézet ünnepein tartottak. Az Értesítőnek kiváló becsét kölcsönöz az, hogy benne a pápa ő szentsége tiszteletére rendezett ünnepen főpásztorunktól tartott beszéd is legalább kivonatban helyet foglal.

A gymnasium tanárkara 17 tagból állott. Ezek közül egy egész évre szabadságra volt; a tanárok között 12 rendes, 2 helyettes, 1 helyettesítő, 1 bejáró volt, 1 a rendkívüli tárgyak tanítására volt alkalmazva.

Az iskolának múlt évi történetéből különösebb kiemlést érdemel a főpásztor magas érdeklődése az intézetnek mindennemű ügyei iránt, de kivált az ifjúság erkölcsi nevelésének menete iránt. Az Értesítő maga is hálás szavakkal emlékezik meg a magas közreműködéséről. „A vallásos nevelés munkájában a tanártestületnek nagy segítségére volt püspök úr ö mlga, a ki nemcsak nagy tekintélyének erejével s mély buzgóságának példájával törekedett hatni ifjúságunk vallásos érzésének fejlesztésére, hanem személyes ténykedésével is sokat lendített a tanuló vallásos érzésének fejlesztésén. Többször megjelent az iskolában s maga köré gyűjtvén őket, melyre ható szentbeszédeket tartott, gyón-tott, áldoztatott s társalgott velök s mindanyiszor a jóra, a nemésre buzdította őket.“ Egy másik helyen (50. l.) meg ezt olvashatjuk: „... ő méltósága iskolánkat év közben többször meglátogatta s mindanyiszor szorgalomra, munkásságra és egymás szeretetére buzdított. Szives készséggel hallgatta meg bajainkat s a hol lehetett, készségesen segített.“ — Az Értesítő megemlíti Kunc Elek főigazgató, Pál István igazgatótanári előadó, Imets F. Jákó püsp. biztos és Török Antal világi gondviselő látogatását is.

Az Értesítő nem kis örömmel hirdeti, hogy a tervezett iskolai épület emelése a megvalósulás felé közeledik, a menyiben az iskolai főhatóság már arról is gondoskodni kívánt, hogy hová helyezze el az igazgatóság az építkezés esetében a gymn. osztályokat. Mi, kik helyben töltjük a szűnetet, meglelégedéssel néztük hétfőn (jul. 25.), mikép kezdeték meg a régi jezsuita templom bontását, melynek helyén az új gymnasium épület állani fog.

Az iskolázatás könnyítésére szolgáltak az alapítványi helyek (21), a kézi ösztöndíjak (15); a segítő egyesület va-

gyonának kamatjából 22 tanulót 149 frttal segített; az iskolapénzt egészen vagy félig a 17 papnövendéken kívül 34 tanulónak engedte el a főhatóság. Jutalmak szinte fölös számmal voltak.

Az önképzőkör tagjai szorgalmasan működtek. Az ifjak munkálkodásának előmozdítására pályadíjak voltak kitéve, a záróírást versenyszavallattal köttették össze. A várőregyesület 18 tagja két tanár vezetésével alatt Piskire, Vajda-Hunyadra Govásdiára tett kirándulást.

Itt kell megemlítenünk azt az intézkedést is, hogy az ifjúsági könyvtárba több irodalmi remek 3–5 példányban szereztetett be abból a célból, hogy a kötelező magán- és iskolai olvasmányok annál könnyebben megkaphatók legyenek.

Az iskolába év elején felvételre 287 tanuló jelentkezett, a szaporodás 7. Év végéig 260 tanuló maradt. Ezekből 135, (51.9%) volt róm. kath. vallású, gör. kath. 37 (14.2%), g. keleti 23 (8.9%), ágostai ev. 6 (2.3%), református 10 (3.8%), unit. 2 (0.8%), izraelita pedig 47 (18.1%).

A tanulók 26.5% ának atyja földművelő volt, 13.5%-é iparos, kereskedő volt 37 tanulónak (14.2%) az atyja, tisztviselő 19.3%-é, más értelmiségi állású 16.9%-é, néhányan atyja magánzó volt, néhányé személyes szolgálatot tevő, katonasember csupán 4 járatta fiát a gyulafehérvári főgymnasiumba.

A tanulóknak jókora nagy száma, 92 (35.4%) helybeli volt, a megyének többi részeiből 80 tanuló (30.8%) más megyékből, 87 (33.4%) volt fehérvári tanuló.

A tanulási eredménye általában kielégítőnek mondható. 206 tanulóak (79.8%) az előmenetele kielégítő volt, egy tárgyból 26 kapott elégtelen érdemjegyet (10.0%) kettőből 2.7% (7) bukott meg, ismételnie 22 tanulónak (8.1%-nak) kell. — Érettségi vizsgálatra az ismétlőkkel együtt 19 t. jelentkezett. 3 jeles, 8 jó, 5 elégs. eredménnyel felelt meg a követelményeknek, 3 tanulóak javító vizsgálatra kell állania.

Az itt közölt adatok eléggé mutatják, mily fontossga van a gyulafehérvári főgymnasiumnak, minden tekintetben. Adja az Ég, hogy a hozzá fűzött remények a legteljesebb mértékben menjenek teljesedésbe!

A *kézdivásárhely-kantai* r. k. algynasium Értesítőjének első lapjain az 1896/7. iskolai év végén tartott zászló megáldó ünnep lefolyásáról szóló emlékeztést találjuk. Az iskola 200 éves fennállásának emlékére a tanári testület kölcsönkönyvtár alapot létesített az e célra betolyt különböző adományokból. Ennek az új alapnak a vagyona jelenleg 571.38 frt. Az iskolai főhatóság bekegyezésével már a jövő iskolai évben a kölcsönkönyvtár könyveivel látják el a tanulók egy részét.

Az iskola életében a lefolyt évben nevezetesebb mozzanatokot alkottak az ünnepek (Sz. Imre-ünnep, a márc. 3-iki Leó ünnep, a 48-iki törvények szentesítésének megülése) és a látogatások. Pótsa József főispán, mint az iskola világi gondviselője szeptemberben, Csengeri János egyet. tanár a főigazgatót helyettesítve áprilisban, a státus előadója június 21-én látogatták meg Kantát. Június 22—23-án püspök úr ő méltósága szerencsétlenül jelenlétével az intézetet. „Elbucszáskor néhány szóval tudtad adta, hogy a gymnasiumnak 8 osztályra való emelése az ő lelkének is legfőbb óhajta és a megszeretett székely növendékek javáért szerető gondtal foglalkozik e fontos kérdéssel.“ (53. l.) A tanári kar 6

tagból állott, közülök hárman jogosítással bírtak, 2 okleveles, 1 helyettes. A tornát egy okleveles tornatanító tanította, az éneket a kántortanító.

A tanulók száma év elején 159 volt; a szaporodás a múlt iskolai évhez hasonlítva 14. Vizsgálatot 153 tett. A tanulók nagy többsége (135 = 88.2%) r. katolikus, református 14 (9.2%), gör. kath. és gör. kell. vallású összesen 4 t. volt. — Helyből buszonketten jártak a gymnasiumba (14.4%), megyebeli 105 volt (68.6%). — A tanulók nagy része (49.0) földművelő szülőktől származott, iparosok voltak a szülők 15.7%-nak, tisztviselők és az értelmiség körébe tartozók 20.9%-nak.

A szegényebb jó eredménnyel tanuló ifjak tanulását Kantában is lehetővé teszik az alapítványok. Összesen 21 alapítványos tanuló nyert ingyen ellátást a finvelőben; 14 tanuló fizetésért (120 frt.) vettek fel; ezek mind a királyi ágostoni részekből mentek Kantába.

A tanulmányi eredmény áttekintéséből az tűnik ki, hogy az osztályt kielégítő eredménnyel a tanulóknak 87.6%-a végezte, egy tárgyból 5.2% kapott elégtelen érdemjegyet kettőből 2.0%, többől 5.2%.

Végül nem mellőzhetem, hogy az Értesítő 52. lapjáról ne idézzem Csengeri Jánosnak a főigazgató helyettesítésével megbízott hivatalos iskolalátogatónak szavait: „Egészen véve a tanárok buzgó és kötelességtudó munkálkodására az adott viszonyok közt meg van elégedve; az igazgatói ügykezelésről is az iróai ügyek végzéséről pedig úgy nyilatkozik, hogy az minden tekintetben elismerést és díszet érdemel.“

M.

A f. é. f. hó 18—22-ig Csik-Somlyón tartott papi lelki szent gyakorlatokon,

melyeken méltóságos püspök urunk is résztvevett, a következő áldozó-papok voltak jelen:

Abos József, káplán Gyergyó-Szentmiklóson. Albert Zsigmond, káplán N.-Kászonban. Antal József, plebános Csik-Menaságon. Ágoston Ignác, lelkész Tüskösön.

5 Bajna Ferenc, lelkész Farkaslakán. Balázs Ignác, lelkész Küküllő-Keményfalván. Bálint Lázár, plebános Csik-Szentmiklóson. Bálint Péter, káplán Csik-Csatószezen. Bálint Lajos, plebános Csik-Sztsimonban

10 Balló János, plebános Gyergyó-Csomafalván. Bardocz István, lelkész Csik-Kozmásán. Bartha Solanus, áldozó-pap Csik-Somlyón. Bándi Vazul, főgymn-igazgató Cs.-Somlyón. Benke János, lelkész Csik-Gyimes-Lokon.

15 Boeskor Zsigmond, káplán Cs.-Rákoson. Boeskor Ferenc, káplán Gyergyó-Szentmiklóson. Bodosi Lajos, főgymn. tanár Székely-Udvarhelyt. Boér János, lelkész Csik-Gyimesen. Buzás Mihály, t. kanonok, plebános Csik-Szent-Mártonban.

20 Csató Ferenc, plebános Csik-Szentlékelen. Csathó János, főgymn. tanár Csik-Somlyón. Császár Károly, lelkész Miklósvárt. Csiby Tamás, plebános Gelencén. P. Csizsér Bonaventura, Vicarius Székely-Udvarhelyt.

25 Daró Alajos, lelkész Lövétén. Domokos János, lelkész Csik-Szeredában.

Erősi Dávid, plebános Gy.-Tekerőpatakon. Fazakas Gáspár, káplán Karcfalván. Faraó Simon, lelkész Csik-Szépvizen.

30. Fejér András, lelkész Kézdi-Polyánban. Fejér Manó, t. alesperes, plebános Sepszi-Szentgyörgyön. Ferenczi Károly, alesperes, plebános Gyergyó-Szentmiklóson. Fekete Imre, lelkész Fejyeden. Görög Joachim szentszéki ülnök, örm. szert. plebános Gyergyó-Szentmiklóson.

35. P. Hassák Hilar, minor. gym. igazgató Kézdi-Vársárbelyt. Holló András, plebános Méréfalván. Hosszu Ferenc, szentszéki ülnök, plebános Csik-Szentkirályon. Imre Károly, lelkész Csik-Szentgyörgyön. Jakab Lajos, alesperes, kertül. jegyző, plebános Csik-Szentmihályon.

40. Jankó Antal, lelkész Sársfalván. Jung-Cseke Lajos, apát, főesperes, plebános Székely-Udvarhelyen. Kádár József, lelkész Csik-Mindszenten. Kalit Ferenc, lelkész Al-Csernáton. Kapatán Márton, káplán Szamos-Ujvárt.

45. Karácsony József, tanítóképző igazgató Csik-Somlyón. Kassai Lajos, lelkész Csik-Somlyón. Kiss András, plebános Szentháromságon. Kiss Dénes, lelkész Gyergyó-Remetén. Konez Ignác, lelkész Homoród-Remetén.

50. Konez István, plebános Csik-Tusnádon. Kovács János, tanár és aligazgató Székely-Udvarhelyt. P. Kopatz J. Patrik, főgymn. tanár Csik-Somlyón. Kőrödi Mihály, lelkész Csik-Szentimrén. Kovács Mihály, plebános Csik-Csicsón.

55. Kozma Imre, lelkész Köröspatakon. László János, káplán Csik-Sztrártonban. Lajos Balázs, káplán Berecken. László József, plebános Lemhényben. Lőrincz Ferenc, lelkész Kis-Kapuson.

60. P. Lőrök János, minor. r. áld. pap és lelkész Kézdi-Vársárbelyt. Lukács Vilmos, lelkész Akosfalván. Magáth Lajos, káplán Csik-Tusnádon. Markaly Antal, plebános K.-Szt.-léleken. Mártonfi Sándor, lelkész Törösvárt.

65. Miklós István, plebános Csik-Madarason. Murányi Kálmán, főesperes-plebános Csik-Rákoson. Nagy Ferenc, lelkész Bözöd-Ujfaluban. Nagy István, főgymn. tanár és aligazgató Csik-Somlyón. Németh Gyula, b. lelkész Csik-Szépvizen.

70. Oláh Antal, lelkész Sz.-Keresztúron. Orbán Ferenc, káplán K.-Polyánban. P. Pál Kapisztrán János, gvardián Csik-Somlyón. Panajoth Ferenc, káplán Csik-Szentgyörgyön. Pap Albert, lelkész Szentegyházás-Oláhfaluban.

75. Popp József, káplán Nagy-Szevenben. Pap Tamás, lelkész Közvényesen. Péter Lajos, lelkész Csik-Delnén. Péterffy József, alesperes-plebános Udvarhely Szentléleken. Ráduly Lajos, lelkész Szent-Katolán.

80. Ráduly Simon, káplán Petrozsényben. Sántha Albert dr., tanár Gyergyó-Szentmiklóson. Süller István, lelkész Sz.-Tamason. Szabó Márton, lelkész Borsoson. Schwörer Sebestyén szentszéki ülnök, káplán Brassóban.

85. Sebestyén Mózes, lelkész Zetelakán. Solyom Géza, plebános Mikó-Ujfalun, Sorbán András, áldozó pap Székely-Udvarhelyt. Szabó György, szentszéki ülnök, plebános Nagy-Ernyén. Szántó Viktor, lelkész K.-Jakabfalván.

90. Szekeres János lelkész Homoród-Karácsonfalván. Szekeres József, káplán Brassóban. Szenkovics Albert, h. lelkész Csik-Taplocán. Szentpéteri János, örm. szert. áldozó-pap Gyergyó-Szentmiklóson. Széles Dénes, főgymn. tanár Brassóban.

95. Szöcs János lelkész Vágáson. Takó János, szentszéki ülnök, plebános Gyergyó-Ditróban. Tamás Dávid, lel-

kész Osdolán. Tódor József plebános Sepszi-Szentivánban. Tompos Mátyás, lelkész Csik-Szttamason.

100. Török Ferenc, káplán Cs.-Szeredában. Varga Sándor, szentszéki ülnök, főgymn. tanár és finöv. igazgató Székely-Udvarhelyt. Vargyasi Ferenc, szentszéki ülnök és főgymn. igazgató Brassóban. Veress István, plebános K.-Ujfaluban. Vilman Géza, káplán Al-Torján.

105. Vitos Mózes, nyug. lelkész Csik-Szentkirályon. Zomora Dániel, plebános Gyergyó-Alfaluban. Zonda Vince, lelkész Toplicán. Zsigmond Gusztáv, káplán Cs.-Somlyón.

A lelki szt. gyakorlatok vezetője T. Schliek János Jézus-társaságbeli atya vala.

Képek egy fiatal papnak életéből.*)

1. A felszentelés előtti est.

Áldozó-pappá való felszenteléseim előestéje vala. Utóljára gyűltünk egybe a papnevelő-intézet kápolnájába, hogy lelki-igazgatóinknak, ennek a komoly és mégis szeretetteljes férfiúnak végső intelmeit meghallgassuk; s miután a szentbeszéd és imánk végeztével a lakásom felé vezető lépcsőkön fölfelé ballagtam s a finevelő-intézet tágas helyiségében magam egyedül éreztem, olyan komolyság fogott el, a minőre eleddig nem emlékeztem. Már mint papüdvendéket megbiztak a gimnázisták fölötti felügyelettel s ennek következtében társaimtól különválva laktam a nagy épület egy más szárnyában. A gimnázisták már régóta vakációztak s a tágas termek körülöttem, melyek máskor a vidám deáknepszeg zajától visszhangzottak, most üresen állottak. A magány igazi anyja az elmékedésnek, főképen akkor, ha maga a pillanat is a komoly gondolkodásra, a magába szállásra inti az embert. Mindaddig keveset törődtem a jövővel; hiszen míg tanuló korunkat éljük, oly egyformán telik-mulik az élet, hogy elvégre is azt kell hinnünk, hogy ez örökké így fog tartani s másképp nem is lehet. A cél, a mely felé törekszünk, oly messzi, ködös távolban áll, — a napnak feladata és munkája oly annyira igénybe veszi időnkét és minden gondolatunkat, hogy alig vagyunk képesek szabadon eszmélni. Ha lassanként elhagyjuk az alsobb osztályokat s jövődöbéli bivatásunk tanulmányaival foglalkozunk, ha együtt töltött boldog évek után szívünkhez nőtt idősebb barátainktól s pályatársainktól, kik kimennek az életbe s az Úr szőlőjébe, búcsút veszünk, támad ugyan némi homályos sejtelmünk akkor egy a szeminárium falain kívül levő új világról, új életről; o de egészen más azt az életet személyesen látni s átélni, mint annak mibenlétét másnak beszédjéből ismerni. Az ember oly szivesen, sőt erőszakosan kapaszkodik a jelen pillanathoz, mintha attól félne, hogy helyzetének, eddigi életé boldog folyamának bármi csekély változása reá nézve végzettiljes vagy legalább is kellemetlen volna.

Es ime most itt a döntő pillanat, — egy az egész

*) Egyházmegyénk új papjainak szeretettel ajánlja. Szerk.

életre visszavonhatlanul döntő pillanat! Néhány nap múlva már ki vagyok úgybe a muzeum csendes falai közül, a melyek közt oly lelki nyugalommal életem s kinevelésem aztán a küzdelmes életbe, az ismeretlen emberek közzé, kiknek legszentebb ügyeikben, éltök legnehezebb viszonyáiban vezére, tanácsadója kell hogy legyek, holott én magam is alig nőtem ki a tanulás és fegyelmezés igája alól! A papi tiszt sokkal magasabb minden földi állásnál; mi papok egy szent és csaknem emberi erőket felülmúló életet kell hogy folytassunk; s ez az élet oly feladatokat tűz elénk, melyek a legideálisabb lelkületet igénylik s oly terheket ró reánk, melyek önfeláldozó erőt és kitartást követelnek. Az épen ma végződött lelki sz. gyakorlatok élénk visszhangot kellettek lelkemben. Lelki igazgatónk elragadó ékesszólással beszélt a papi hivatal magasatos voltáról; gyönyörűen ecsetelte a jó pásztor boldogságát s egyuttal boldogtalanul és vigasztalan jövőjét annak, kit nem igazi hivatás vezetett a szemináriumba s ki végül könnyelműen lépi át az Úr szentélyének küszöbét. Mennyire megráztak ama szavai, melyekben a méltatlan papnak lelki állapotát tárta fel előttünk! „Hogyan? Elég merész vagy Isten igéjének hirdetése céljából kihívó tekintettel a szószekekre fellépni s nem tudod, hogy miközben Isten törvényeinek komolyságát fejtegeted, önmagad felett mondd ki a rettentő ítéletet? Elég merész vagy, hogy másokat oktass, ints, dorgálj, fedd, miközben lelkiismereted hangosan kiáltja: medice, cura te ipsum, gyógyítsd meg előbb önmagadat! Te így szótlan bűnbánó felebarátodhoz: ego te absolvo, bűnös lelked pedig azt harsogja feléd: ego te condemno! Elég merész vagy, hogy másoknak vigasztalást nyujts oly áldással, melynek üdvös erejét, enmagad nem érezted — oly igéretekkel, melyekben tenmagad nem hiszessz? A lelki állapotodra való komoly tekinteted nem fagyaszttja-e meg a szót ajkaidon, a vért ereidben; az Isten előtt való súlyos felelősség megrendítő érzete nem dönt-e téged vigasz nélküli kétségbeesésbe, hiszen tudod, hogy felebarátod üdvösségén való munkásságod minden egyes szent ténykedése reád nézve örök kárhozzát eszközlő szentségtöréssé válik? S minő hévvel figyelmeztetett minket áldott lelki-igazgatónk, hogy a pap lelkes tevékenységének egy soha ki nem apadó, körös-körül életet és megújulást teremtő forrásnak kell lennie, ámde nem sebesen tova rohanó hegyi pataknak, a mely csak akkor zuhatol, midőn a kegyelem esője dargasztja, s szárazság idején kiapad s csak kavicsos ágya látható! Mily szívrelhatóan hangsúlyozta a folytonos tökéletesbülés és önismeret szükségességét! Mily könnyen félkötik be szívünkbe a hanyagság, a könnyelműség, sőt a bűn is! Isten lehet egyedül a pap része és öröksége, ki hív szolgáját dűsgazdagon meg is fogja jutalmazni!

Ilyen és ezekhez hasonló gondolatok támadtak lelkemben s komoly eszmélődésre készítettek. Vajjon bírok-e oly hivatással s ennek megfelelő lelki állapottal, minő a holnapi nagy naphoz feltétlenül szükséges? S vajjon egész életemen át állandóan sajátom fog-e maradni? Ha nem, még mindig visszaléphetek . . .

A csengettyű hangja riasztott fel komoly tételődésemből. Vacsorára szólott; a holnapi fontos nap előtti legutolsó találkozásunkra hívott. Lelki-igazgatónk arca szelidebbnek tetszett előttem, mintha az utóbbi napok szigorát akarná enyhíteni. Elfáradva a hosszas ekzcerciumoktól s a holnapi esemény komolyságától teljesen áthatva, csakbamar szétosz-

lottunk s rövid ima elvégzése után ágyamba dűltem, hadd álmodjam jövendőbeli sorsomról, életemről.

2. A primícia.

A lelkipásztori működésre való csendes és komoly előkészülettel az új papnak rendszeren fényes ünneppésséggel összekötött primíciája kirívó ellentétet képez. A papnak bivatala oly ünnepelelyel veszi kezdetét, minőt más állásbeliek csak jubileumok alkalmával szoktak tartani. Vajjon illik-e, szabad-e ez? Van-e a kezdő papnak, ki még semmit sem működött, joga arra, hogy diadalünnepet tartson? Szabad-e neki küzdelem, munka nélkül diadalkoszoruzott hős gyanánt fellépni? Avagy talán hős az, ki az Úr igáját magára vette, de még semminemű jelét sem adta annak, hogy azt egyuttal viselni is képes leend? A primícia fénye, pompája hogyan egyeztethető össze az Údvözítő szándékával, ki tanítványait e szavakkal küldé szét a világra: „Ne hordjatok erszényt, se táskát, se sarut és senkit az uton ne köszöntsetek“? (Luk. 10, 4.)

Göthe „Wilhelm Meister“ c. művében (5, 13.) annak a felfogásnak ad kifejezést, hogy semminemű állapotot, mely még tovább fog tartani s mely esetleg élethivatássá vagy életmóddá fog válni, nem szabad ünneppésséggel megkezdni. „Csak azzal ünnepelelj, a mi szerencsésen bevau fejezve; a kezdet ceremóniái kimerítik a kedvet s az erőt, pedig ezek a munkásság szűllő és későbbi támaszai. Az összes ünnepek között a menyegzői ünneppésség a legkévésbébb illő; semmi más alkalomkor sem kellene több esendet, alázatot és reményt tanusítani, mint éppen ekkor.“ Tehát még a menyegzői ünneppésség sem illő! Pedig a menyegzői ünneppésség, mely örömműnnepe, a kölesűös szeretet diadala, a hosszas kitartásnak s egy új élethivatásnak koronája még mindig inkább találhatni méntességét, mint az új papnak fényvel és pompával megűlni szokott primíciájára; hiszen az új pap aszketikus hivatást választott, képességét be sem igazolta, sőt tisztjét s az azzal járó munkát meg sem kezdete.

És mégis oly édesbűs bangulat jellemzi a primíciát; az ifjú bűcsűt mond övének s a világnak és örömeinek; olyan forma ünnepe ez, mint a régi latinok „ver sacrum“-a. Ime ott áll az ifjú pap megkoszoruzott áldozat gyanánt átszelleműlve, csaknem meghalva; télelomm tekintenek reá testvérei és rokonai, hiszen reájuk nézve már idegenné vált, válaszfal emelődött fel köztük; egy mennyei szózat hívta el őt oly szolgálata, melyet némelyek becsűlnek, mások meg gyaláznak, — o sajátóság a katolikus pap helyzete modern korunkban! Az összes tudományos pályák közt az övé a legutolsó a világhoz való érvényesűllés és fizetésre nézve, s mégis a legmagasatosabb célját és feladatát tekintve!

Primíciám egyszerűen folyt le. Lelki-igazgatóm volt a manduktorom — oly kiűntetés, melyben senki paptársaim közül előbb nem részesűllt, — ifjabb barátaim pedig segédkeztek. Egyik magasabb állású barátom volt szives ünnepe szónoklatot mondani, melyben a papság magasatos voltát fejtegette. Az emberi életben — mondá — három szent, nevezetes és feledhetlen nap van, a melyek sohasem térnek vissza: az első az, melyen a keresztesség szentségében részesűllünk; a gyermeket, ki alig pillantá meg a világot, a templomba viszik s ott édes anyjának, az egyháznak szívére, oltalmába helyezik, hogy annak édes és üdvözűllő emlőin táplálkozva erősbűdjék s az

örök életre nevelődjék. A második s az imént vázalt napnál sokkal szebb az első szt. áldozás ünnepnapja; ekkor már nem a ki nem feslett bibbót, hanem viruló ifjúságának ékes virágát teszi le az ifjú az Úr oltárára s öntudatosan ismétli s kötelezi magát annak megtartására, mire mint csecsemő a keresztelés alkalmával öntudatlanul vállalkozott. Ritkább a harmadik ünnep, az emberi méltóság szent betetőzése, koronája; itt már nem a gyermek, nem a fiatal kor virágában gondatlanul élő ifjú, hanem a férfi áll Isten elé, hogy magát Neki egészen átadja; nem áll félénken a templom bejárata előtt, mint a megkeresztelendő, — nem lép csupán az oltár legalsó lépcsőjére, mint az áldozó, — hanem merészen siet fel az Úr hegyére, mint Istennek fölszenteltje és megbizottja; mint szt. János egykor úgy nyugszik meg a Megváltó kebelén, — mint Isten titkainak sáfára munkálkodik a hitek üdvösségén. Ennél magasabbat ember el nem érhet, fontosabb és nagyobb felelőséggel járó tisztet be nem tölthet s ép' ezért az ő szívében a keresztény tökéletességek kell lakoznia. Ha az első szt. áldozás alkalmával ártatlanságát, gyermeked jámborságát mutatta be Istennek tetsző áldozat gyanánt, most már mint áldozó-pap, ki érett és tapasztalt, szilárd, férfias elhatározásának, a világ összes, még megengedett örömeiről való önkéntes lemondásának nehéz áldozatát ajánlja fel az Úrnak s épen ezen hősiesség elhatározása által jut be Isten barátainak és kiválasztottjainak kis seregébe. Szépen vázalta aztán az ünnepi szónok a papnak hármas viszonyát Istenhez, önmagához és a reá bízott bitkótséghez viszonyítva, a melynek őrző-angyala kell hogy legyen, hiszen már az apostolok az egyház előljáróit „angyaloknak” nevezték.

Szűkebb körben tartott barátságos lakoma követte a szent ténykedést. Nehány paptársam kvartetten előadott énekekkel emelte az örömtünnet; egyik kedves emlékü tanárom toasztot mondott reám, a melyre félénken és meghatottan válaszoltam. Szép és feledhetlen ünnep; husz hosszú év alatti oly sok bánatattatás s hol boldog, de annál több keserves tapasztalat után mily édesbűs hangulatot keltes most lelkemben!

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök úr ő méltósága** július hó 23-án este érkezett vissza a csik-somlyói szentgyakorlatokról és 26-án Kolozsváron át tovább utazott rokonainak látogatására.

— **Aranymisék.** Egyházmegyénk két papja ünnepelte aranymiséjét július hó 26-án, Möller Ede pápai praelátus, brassó apát-plebánus és Heinrich Ignác ny. katonai lelkész Temesvárt. Mindkettőnek kívánunk még hosszú életet!

— **Halálozások.** Csikstánádi Beteg Sándor mezőszegyei nagybirtokos folyó hó 23-án 69 éves korában elhalt. Beteg Miklós dr. alispán édes apját, Beteg Imre felőri birtokos apósát és Beteg Ferenc gyéresi birtokos testvérét gyászolja az elhunytban. Kászoni Balási Lajos Csikmegegyedüli nagybirtokosa, volt negyvennyolcas honvédtiszt f. h. 29-án elhunyt. Minkettő bithü katolikus és derék székely ember volt. Nyugodjanak békecséghen!

— **Személyzetiek.** Kovács Simon kanonok, papnevelőintézeti igazgatói állásától fölmentetvén, helyébe dr.

Ujfalusi József olvasó kanonok a papnevelői intézet igazgatójává neveztetett ki.

Lelekeszések küldettek, illetve kinevezettek: Lukács Vilmos Akostalváról Csikszent-Domokosra, Szenkovic Albert csiktaploccai káplán expositus Királybányára és Szmollen Pál kolozsvári segédlelkész Akostalvára.

Athelyezettettek következő segédlelkészek: György Lázár Szász-Régeuból Székelyudvarhelyre, Kovács Károly Tordáról Szász-Régebe, Körösy Géza Sz.-Udvarhelyről Tordára, Noszko Béla Baróthról és Ince Domokos Gyergyó-Alfaluból Gyergyó-Szent-Miklósról, Magath Lajos Csik-Tusnádról Gyergyó-Remetére, Zsigmond Gusztáv Csik-Somlyóról Csik-Taplocéara expositus káplánnak, Fuchs Gusztáv Gyergyó-Ditróbról Brassóba, Hussek Gyula ideiglenesen szabadságot áldozópap Petrosénybe, Bagoly Mihály Zetelakáról Gyergyó-Altaluba, László János Csik-Szent-Mártonból Zetelakára, Boeskor Ferenc Gyergyó-Szt-Miklósról Csik-Szent-Mártonba, Abos József Gyó-Szt-Miklósról Kézdi-Lemhénybe, Neurihrer Ödön kolozsvári siketnéma intézeti bitoktató és javítóintézeti lelkész kolozsvári második káplánnak, helyébe Szekeres József brassói segédlelkész, dr. Sántha Albert gyergyószentmiklósi polgári iskolai tanító Kézdi-Szent-Lélekre káplánnak küldetett.

Az új misések közül: Baka János Baróthra, Koppacz Gergely Csik-Tusnádra és Jeszli János Gyergyó-Ditróba káplánnak nevezettek ki.

Tanári kinevezések. Gáspár István ideiglenesen szabadságot tanár Székely-Udvarhelyre, Wasylkievics Viktor Székely-Udvarhelyről Csik-Somlyóra és Czimbalmos József tanárjelölt Gyulafehérvárra tanároknak nevezettek ki. — Dénes Béla egyházmegyei áldozópap és Ráduly Simon petrosényi segédlelkész a kolozsvári tudomány-egyetemre küldettek. — Szemler Ferenc (világi) Marosvásárhelyre, Illetkő Béla (világi) Marosvásárhelyre és Haberditzl Károly (világi) Kolozsvárra helyettes tanároknak nevezettek ki.

Kántortanítói kinevezések. Fancsali Aron etédi kántortanító farkaslaki másodtanítónak, Bakos József tenkei kántortanító petrosényi kántornak és Szilágyi-Márton kolozsvári lyceumi elemi tanítónak — nevezettek ki.

— **Tanítói közgyűlés.** Az udvarhelymegyei esperesi kerületben az általános tanító-egyletuek kirándulással egybekötött közgyűlése Homoród-Lövétén volt f. hó 4. és 5-én, melynek részleteiből, habár kissé elkésve, a „Közművelődés”-ben rövid kivonatot közléteni óhajtok.

A választmányi gyűlésen megállapított program szerint a testület nagy része 4-én d. e. 10 órakor Szentkeresztbányára érkezett, hol Ferenczy József lövetei tanító szívélyes üdvözlete és usgos Jung-Cseke Lajos apát-főesperes meleg viszontválasza után Lánckzy Sándor bányatulajdonos urnak megbizottja, Lázár Albertnek vezetése mellett megkezdődött a vasgyár megsemlélése. A vasérc, a vegyítés, a kemence-öntöde és a feldolgozás minden kombinatív részletei élénk és tanulságos megfigyelés tárgyát képezték.

Innen a testület Lövétére vonult, hol a kedélyes közébéd régeztével d. n. 3 órakor az iskola helyiségében a közgyűlés vette kezdetét. Tárgyai voltak: 1) Jung-Cseke Lajos apát-főesperes elnöki megnyitója, mely gazdag eszmei tartalma és hangulatával valóban méltó volt a viharos tapsra és éljenzésre. 2) A megelőző közgyűlés és a választmányi

gyűlés jegyzőkönyveinek felolvasása és hitelesítése. 3) Főjegyző beszámoló a fiók-egyletek évi működéséről. E jelentés a körü gyűlések nemes eszméjét, fontosságát és elismerése méltó sikereit a gyakorlati tanítás, felolvasás és szavalás terén részletesen mutatta be. 4) Pénztáruki számadás és annak elfogadása. 5) Gáspár István gymn. tanár felolvasása iskoláink kath. jellegéről. 6) Bálint Károly kadicfalvi k. tanító igen szépen szavalta a „Daluok bűja“ c. költeményt. 7) Ttkts Sándor Domokos képezdei tanárnak, ki gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg, az elemi számtan és magyar nyelvi oktatásról írott valóban szakszerű munkáját felolvasta Oláh Antal kereszturi plebános. Irót és felolvasót a szíves fáradság és ügybuzgalomért éljenzéssel és jegyzőkönyvi köszönettel méltán jutalmazták. 8) Bálint József orosz-hegyí tanító „A ledölt szobor“ c. költeményt szavalta határozottan és igen szépen.

Az indítványok során Süller István, plebános a fiókkörök részére egy-egy jegyzőkönyv szükségét fejtette ki a jelesebb felolvasások megörökítésére. A közgyűlés helyesli és a pénztárukot a beszerzésre felhatalmazza. Kontsagh Sándor, lövétei tanító indítványozza Gáspár István tanár felolvasásának a „Közművelődés“ c. lapban való közzétételét, mely indítvány egyhangú helyeslésre talál. Majd az apát-elnök úr köszönetet mond a szép számban megjelent (40-en lehetünk) plebánosoknak és gyűl. tagoknak buzgalomkért, a közreműködőknek fáradozásukért és a helybeli előljárásságnak szíves érdeklődéséért s a gyűlést bezárja.

Gyűlés után látogatások, majd 8 órakor leendőlet toasztokkal fűszerezett közvacsora következett.

Másnap korán reggel a jelen voltak nagy része ekspediciónvá alakult a csodás képződésű almás barlang megtekintésére. Szekérrázás, gyaloglás, izzadás és gyönyörködés, hímcs völgy és szeditő meredek bőven juttattak a turista élvezetekből, de — sajnos! — a barlang megközelíthetőségét a Vargyas pataknak dagadó és a gyaloghidakat elzaggató árja lehetetlenné tette.

A barlang közeléből, az előbbihez hasonló élvezetek között, vonultak a kirándulók a regényes Király völgyébe, hol rövid pihenés, üdítő fürdőzés és a lövétei plebános szíves figyelméből kiszolgáltattott ebéd után, hálásan búcsút véve, két nap változatos emlékeivel gazdagodva tértek bába pihenőre. Ferenczy József, lövétei tanító, egyl. jegyző.

— **Felhívás** a magyar katolikusok szeptember havi országos lourdesi zarándoklatára. Ismeretes, hogy a jelenmúlt század alkonyát a föld összes katolikusai a hitéletnek valami ünnepélyes és általános nyilvánításával óhajtik megszentelni, és hogy ezen magas ténnyek előkészítése és megvalósítása céljából Jabobini Domokos bibornok elnöksége alatt egy nemzetközi bizottság alakult meg, melyben a szentséges Atyánk XIII. Leó pápa jóváhagyásával a századvégi ünnepségek programját kidolgozta, melynek első — az 1898-iki évre szóló — pontját a lourdesi lelki és tényleges zarándoklat képezi. Alulírottak, mint a nemzetközibizottság magyarországi tagjai, a kimondhatatlanul sok lelki haszonnal járó lelkizarándoklatok méltós ünnepélyes befejezésül szeptember hó 1-én zarándoklatot vezetünk Lourdesba, az Isten Szűzanyjának választott földére, hogy ott Nagyasszonynak iránt mindenha érzett gyermeki ragaszkodásunk, szeretetünk, hódolotunk és hálánk adóját e század alkonyán lerójjuk és a bold. Szűznek segítségét, pártfogását a jövő századra kikérjük. Miután a zarándoklatnak rendezésére és vezetésére Magyarország bíboros hercegprímásának, Vaszary Kolos úr ő eminenciájának kegyes engedélyt megnyertük, a legelőnyösebben ismert és a ténylegesen sikerült 1895-iki lourdesi nagy zarándoklat alkalmával mindenkinnek megelégedését kinyer Cook Tamás és fia angol cégnek nemzetközi irodájával léptünk érintkezésbe, és vele a zarándoklatra nevezve a következő általános utiprogramban állapodtunk meg: I. A zarándoklat f. é. szeptember hó 1-én indul I., II. és III. osztályú kocsiából álló különvonaton Budapestről a következő irányba: Budapest, Pragerhof, St. Peter, Cormons, Velence, Milano, Genua, Nizza, Marseille, Cette, Toulouse, Lourdes, és vissza is ugyan ezen uton II. Az útközben eső nagyobb és nevezetesebb városok megtekinthetése és a szükséges pihenés végett a zarándoklat az odaútazásban Milanóban és Marseilleben, a visszautazás alkalmával pedig Nizzában és Velencében 24—24 órára megállapodik. III. A zarándoklat három teljes napig időzik Lourdesban. IV. A zarándokok a megállapodásnál a nevezett négy városban és Lourdesban az állomásról a szállodába és viszont, az előre megrendelt kocsikon szállítatnak, ott 24 órás ellátásban, — mely reggeli (kávé), ebéd, vacsora, szoba, világítás és szolgálatból áll — részesülnek. V. Ugy Lourdesban, mint minden más megállásnál a szállodákban az I. osztályú zarándokok mindegyike külön-külön szobában, a II. osztályúak ketten egy szobában, a III. osztályon utazók pedig 3—4-en helyeztetnek el egy szobában. VI. Menetközben mivel az egész zarándokszereg kellő ellátására nincs elegendő idő, ételmiszerekről mindenki maga gondoskodik. VII. A visszautazás is — ugymint az odautazás — az e célra megrendelt külön vonaton együttesen történik, és a zarándokok számára kiállított menetjegyet semmiféle más vonatra, csak a különvonatra érvényes.

VIII. A zarándoklatban való részvételi jegyek ára bele számítva utközben négy nap (t. i. menet két nap — jövet két nap) és Lourdesban három napi, tehát összesen hét napi teljes ellátást, és a szállodákba való oda- és visszazállítást, személyenként a következő I. osztály 220 frt — II. osztály 170 frt, — III. osztály. 105 frt. IX. A zarándoklatban való részvételre alulírott nál a mai naptól fogva lehet jelentkezni, és kérem a jelentkezések mielőbbi megtételét, mert ha a külön vonatra szükséges szám belesz töltve, a későbbi jelentkezéseket nem vehetjük figyelembe. A jelentkezés alkalmával biztosíték gyanánt az I. osztályon utazók 80, a II. osztályúak 60, a III. osztályon utazók pedig 40 frt előleget fizetnek. X. A részletes utiprogram augusztus hó második felében fog megjelenni és a zarándoklatban résztvevőknek megküldetni. Fel tehát magyar katolikusok! Zarándokoljunk minél tömegesebb számban Lourdesba! Rójjuk le e század alkonyán a kegyelet és hála adóját az irgalmasság Anyjának! Ajánljuk fel magunkat, családjainkat, országunkat a mi Nagyasszonyunknak, Pátrónánkunk! Mutassuk meg az egész világ előtt, hogy Mária gyermekei vagyunk!! Budapesten, 1898. Sárlos Boldogasszony ünnepén. Dr. Való Simon, pápai kamarás, tanulmányi felügyelő. Dr. Purc Iván, a budapesti központi papnevelde tanulmányi felügyelője.

— **Értesítés.** Az „Eucharistia“ társulat ft. tagjait tisztelettel értesítem, hogy az „Értesítő“ jövő számával mindenki kap 8 drb. libellust. Kérem a ft. tagtársakat, szíveskedjenek libellusaikat minden hó végéig pontosan beküldeni; a kinek libellusa a következő hó 10-ik napjáig az igazgatósághoz be nem érkezett, azon hónapban a főigazgatóságához a libellus föl nem küldetik. — Minthogy szabályaiuk értelmében „a ki 6 egymásutáni hónapban át nem küldi be libellusát, a tagok lajstromából töröltetik,“ ide jegyzem azok számaikat, a kik e szabályt szem előtt nem tartották: 50343., 50687., ide számítható azon három tagtárs is, a kiket — mivel numerusaik a naplóban hiányzanak — külön felszólítottam. Végre az idei tagsági díj beküldését kérem. — A Csik-Somlyón jelentkezett tagok névsorát a főigazgatóságnál bejelentettem s az „Értesítő“ is részökre megrendeltem. Gyulafehérvárt, 1890. júl. 27. Steiniczter Ede, igazgató.

I R O D A L O M.

* **A „Borromaeus,“** közneveltségnek örvendő hit-
szónoklati folyóirat (Nagy Antal, ó-szónyi plébános kiadá-
sában: Ó-Szöny, ára 4 frt.) XII. évfolyamának 9-ik füzeté
a következő gazdag tartalommal jelent meg: 1. Pünkösöd
után X. vasárnapra: Szivlünk gyakori fölemeléséről Istenhez.
Schlegel Péter, győri székesegyházi kanonoktól. — 2. Pün-
kösöd után XI. vasárnapra: A megszólás, rágalom és gyalá-
zásról. Végh Kálmán, csányi plébánostól. — 3. Nagy-Boldog-
asszony ünnepére: Miért Nagy-Boldogasszony a szűz Mária?
Schultz Károly, német-mároki esperes-plébánostól. — 4. Szent
István király ünnepére: I. Csak a hit és erkölcs tette bol-
doggá bazánkat is. Kováts Lajos, gyömörei plébánostól. —
5. Szent István király ünnepére: II. Minden országnak leg-
biztosabb alapja a kereszténység. Andriszek János ettyeki
káplántól. — 6. Pünkösöd után XII. vasárnapra: Milyen le-
gyen felebaráti szeretetünk? Horváth Lajos, győr-újvárosi
plébánostól. — 7. Pünkösöd után XIII. vasárnapra: Az Isten
iránt való hála költelméről. Nagy Antal szerkesztőtől. Példák
a vasárnapi szentbeszédhez. — Alkalmiak: 8. Templom-
megújítási hálaadás alkalmára: A templom és díszítéseinek
tanulságai. Német Vince, halászi plébánostól. 9. Esketés al-
kalmára: A drága kincs. Dr. Stegmüller Károly, pápai pre-
látus, szombathelyi püspöki helynök és apátkanonoktól.

Pályázatok.

Az erd. róm. kath. Státus igazgatótanácsától

Sz. 1302
1898.

Pályázati Hirdetés tanári állásokra.

Az erdélyi róm. kath. Státus fötanbátósága alatt álló
brassói róm. kath. főgymnáziumnál üresedésben levő termé-
szetrajz-földrajzi és a csiksomlyói főgymnáziumnál üresedés-
ben levő magyar-latin, esetleg latin-történelem tanszékre
pályázatot hirdetünk.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Kóródy Péter dr.**
Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Ágost.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Ha helyettes tanár nevezetik ki, fizetése lesz 600 frt
és 150 frt lakáspénz; ha pedig rendes tanár nevezetik ki,
fizetése 800 frt, 150 frt lakáspénz és 100 frt 10 éves fize-
tési pótlék. Ezenkívül mindakét főgymnázium eddig évenként
államsegélyt is kapott, a mely a tanárok között arányosan
osztatik fel, a mig adatik.

Az életkort, valást, családi állapotot, végzett tanulmány-
halkötelezettségi viszonyt és netalán eddigi szolgálót igá-
zó okmányokkal és tanári képesítő oklevéllel felszerelt fol-
yamodványok f. évi augusztus hó 5-ig Méltóságos és Főtisz-
telendő Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök urhoz
Gyulafehérvárra adandók be.

Kolozsvárt, 1898. július 13-án tartott igazgatótanács ülésből.
Az alelnök helyett:

Dorgó Albert,
igazgatótanácsos.

Dr. Szabó Alajos,
jegyző.

— A szent-demeteri róm. kath. kántortanítói állásra
pályázat hirdetik. Jövedelme: Tisztességes lakás gazda-
sági épületekkel. 4 hold 1018 négyszög öl ingatlan haszon-
évezete. 50¹/₂ kalongya buza, 39 kal. zab. 44 régi véka
szemes törökbuza. 14 frt. 55 kr. ospora. — Stola átlag 10
frt. 2 négyszögöl kemény tűzifa. — Tandij alapkamatja 16
frt. Magtár alapkamataiból 22 frt. 52 kr. Allamsegély 199
frt. — Szentmisaalapítványból 14 frt 66 kr.

Kötelessége a kántortanítói teendők végzése és tem-
plomban a rend és tisztaságra felügyelni. — Pályázni óhaj-
tók kellően felszerelt kérvényeiket 1898. augusztus 14-éig alul-
írotthoz adják be. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek.
Bordos, (Udvarhely megye) u. p. Nagykend.

Szabó Márton, lelkész.

— A tekei róm. kath. kántortanítói állomásra f. é. au-
gusztus hó 15-ig terjedő pályázat hirdetik.

I. Az állomással összekötött járandóságok következők:
a) Csinos lakás: 2 szoba, konyha, kamra, pince kút,
istálló, szin és veteményes kerttel. b) a róm. kath. elemi
iskolai alaptól 126 frt. — c) Teke község pénztárából 100
frt. d) államsegély 120 frt, e) Püspöki pénztárból 50 frt. f)
A szomszédos ludvégi határon 15 h. 792 □-öl birtok (tago-
sítás alatt), 60 frt, g) Stolaris jövedelem circa 10 frt. h) Tan-
díj circa 5 frt. i) Otödéves korpótlék, ha arra jogosultsággal
bíró nevezetik ki.

II. Kötelmei: templomi és temetési szolgálat s az osz-
tatlan elemi népiskola vezetése.

Csak kántortanítói oklevéllel bírók pályázhatnak. A
kellően felszerelt folyamodványok, a jelzett határidőig, alólirt
iskolaszéki elnökséghez nyújtandók be.

Teke, (Kolozs megye) 1898. július hó 20-án.

A róm. kath. iskolaszéki elnöksége.

ORSZÁGH ANTAL orgona készítő

Nagyvárad, Fő-utca 51/15. sz.

Elvállal és készít templomi orgonákat a legújabb viv-
mányok szerint.

Atalkit, javít, tisztít és hangol jótállás mellett
pontosan és jutányos árban.

Tisztelettel

Országh Antal, orgonakészítő.